

**וברצוני להעיר כי בשו"ת מהר"ש (אנגיל) שם העלה**  
 להתיר בתשובתו הארוכה אפילו לחולה  
 שאין בו סכנה אם יתברר שבהחדר שמונחים שם  
 המתים אינו מחובר בגג לבית החולים, ואע"פ שהוא  
 בייח גדול כזה שכמעט מן מנמנע שלא ימות שם אדם  
 בזמן אשר הכהן שוכב שם, כי י"ל דבאותו זמן מועט  
 שיהי' מעת מיתה להוצאה באותו זמן לא נפתח הדלת  
 מהחדר ששוכב בה הכהן, ואפי' כשחדר המתים מחובר  
 בגג לבית החולים נוטה ג"כ להתיר מעיקרא דדינא אפי'  
 לחושאב"ט מכמה טעמי תריצי שכותב שם, ורק אפי'  
 נוטה להחמיר בכה"ג כל שאין בו חשש סכנה יעו"ש.  
**וכך העלה גם הגאון המהרש"ם ז"ל בתשובותיו בה"ב**  
 סי' רל"ג להקל לכהן לשכב שם במקום חשש  
 חולי אפילו שאין בו סכנה ע"ש.  
**ויעוין מ"ש בזה גם בספרי שו"ת צ"א חט"ז סימן**  
**ל"ג עיי"ש.**

**ג) בסימן ג' סעיף א' כותב בקשר לטלפן בשבת**  
 עבור חולה מסוכן, דרצוי אם אפשר להרים  
 את השפופרת בשינוי כגון במרפקו או עם אחר, והסכמת  
 הגר"י פישר שליט"א מעיר וז"ל: לדעתי יותר טוב  
 שירים את הטלפון בשינוי כגון בשתי אצבעותיו ברוחב  
 דהוי רק איסור דרבנן, משא"כ בשנים שעשאוהו דהוא  
 איסור תורה עכ"ל.

**וכבר צוין על זה ב"פני החיים" שם כי ישנם פוסקים**  
 שסוברים דבשנים שעשאוהו הוי ג"כ רק איסור  
 מדרבנן.

**אולם ברצוני להעיר הערה נוספת באם שייך בכלל**  
 בכה"ג ההיתר של שנים שעשאוהו, דיעוין  
 בספר שו"ת חסד לאברהם (תאומים) מהדו"ק האריח  
 סימן כ"ח שמאריך בהך דינא דשנים שעשאוהו בדרך  
 נפלאה, ובהמשך דבריו קובע מסמרות עפ"י הוכחות  
 רבות דל"ש לפטור מקרא דבעשותה שנים שעשאוהו  
 כי אם דוקא במלאכות שיש להם שיעור קצוב להתחייב  
 עליהם וכי"ז שלא השלים השיעור פטור, לכן כשיעשו  
 שניהם בב"א אף שעשו כדי שיעור לזה וכדי שיעור  
 לזה מ"מ הואיל וכל המלאכה מתחילה ועד סוף עשו  
 בב"א מאן מפיס לחלק שיעור לכאור"א הואיל וכאור"א  
 ל"ע מאומה בלתי עזרת השני, אבל באותן מלאכות  
 שאין להם שיעור קצוב להתחייב עליהם כגון בונה  
 וחורש דחייב עליהם בכל שהוא אין מקום לפטור משום  
 שנים שעשאוהו דלא גרע מאילו עשאוהו בזאח"ז דחייבין  
 הואיל ובכ"ש חייב עליהם יעו"ש, וא"כ לפי כלל חשוב  
 זה שקבע לנו הגאון בעל חסד לאברהם בדינא דשנים  
 שעשאוהו, יוצא לנו שגם בנוגע לאיסור הרמת הטילפון  
 לשוחח לא שייך בכלל ההיתר הזה של הרמה ע"י שנים,  
 דהא החיוב בהרמת השפופרת לשוחח הוא משום איסור  
 מבעיר דעי"כ גדלק גורית במרכוזה, ואיסור מבעיר  
 הרי החיוב הוא בכל שהוא כדנפסק ברמב"ם בפרק

**י"ב מה' שבת ה"א, והיכא שחיוב האיסור הוא בכל**  
 שנו הרי לא חל בזה לפי הנ"ל הפטור בשנים שעשאוהו  
 ולכן יותר טוב בודאי להרים את השפופרת בשינוי  
 ולא עם עוד אחר בלי שינוי.  
**ד) בס"י ד' סעיף י"ג כותב: אשה שהפילה כבר פעמיים**  
 מחמת התענית יש להקל שלא תתענה  
 ותאכל בשיעורים, והמקור בארחות חיים או"ח סימן  
 תרי"ז, וכותב ע"ז הגר"י פישר שליט"א בהסכמתו  
 לספר וז"ל: כיום הזה שנחלשו הדורות, ועשרות רבות  
 של נשים מפילות ע"י התענית, צריכין כל הנשים  
 המעוברות עד החודש התשיעי לאכול ביוהכ"פ פחות  
 מכשיעור עכ"ל.

**והנה לדעתי זוהי קולא גדולה עד מאד לבוא להתיר**  
 בהיתר כללי לאכול ביוהכ"פ לנשים מעוברות  
 בגלל נימוק של "נחלשו הדורות", ולא רק להתיר כי  
 אם גם להצריכן על כך, כדכותב בלשון "צריכין".  
 זאת אומרת להורות להן לכתחילה שצריכות ע"פ דין  
 לא להתענות, דכך יוצא מלשון דבריו של הגר"י פישר,  
 ולעומת מה שכותב מעשרות רבות של נשים שמפילות  
 ע"י התענית, הנה יודעים אנו לעומת זה מכל אתר  
 ואתר על מאות ואלפי נשים מעוברות שמתענות ביום  
 הכפורים ולא מפילות ח"ו, ואיך נוכל בגלל מקרים  
 של עשרות נשים שמפילות (אם מפילות? ובודאי לא  
 מיו"כ אחד אלא בצירוף מכמה מקרים של כמה ימי  
 כיפורים) שהן מהוות מיעוטא דמיעוטא, לבוא משום כך  
 לעקור הלכות גדולות בזה וקבועות לחיוב תענית  
 בש"ס רמב"ם ושו"ע באין חולק, ולקבוע גלל כן מדעת  
 עצמנו כי נשתנו הטבעיים בזה? ושממילא נשתנתה  
 גם ההלכה בזה ושיש לכן לפוטרו משום כך מחיוב  
 התענית ביוהכ"פ, ולא עוד, אלא להצריכם במפגיע שלא  
 להתענות? ואין לשכוח כי גם חצי שיעור אסור מן  
 התורה.

**לכן לדעתי ברור הדבר לפי ההלכה כי אין לתת בזה**  
 היתר באופן כללי, ועל אחת כמה שאין להצריך  
 אותן במפגיע כן לאכול, אלא יש לתת הוראה להן כי  
 בכל מקרה של חולשה או סטיה מהמצב הנורמלי, עליהן  
 לעשות שאלת חכם שיוורה להן את הדרך שילכו בהן  
 לפי המצב שיתברר לפניו במקרה הפרטי של השואלת.  
**לעומת זה יש אבל להתיר בשופי לאכול בשיעורין**  
 במקרה אשר הפילה כבר פעמיים, וכפי שכתב ב"פני  
 ברוך" עפ"י תארחות חיים.

**ה) בסימן ה' סעיף ה' כותב וז"ל: חולה אעפ"י שאין**  
 בו סכנה פטור מן הסוכה ואפילו חש בראשו  
 או בעיניו פטור, ו"בפני החיים" מעתיק הנימוק לכך  
 מספר כף החיים בשם הלבוש מפני "דשמא תזיק לו  
 טרחת עלייתו או ישיבתו בטוכה, וחי בהם אמר רחמנא  
 ולא שימות בהם".

**ברצוני להעיר, דלענין הנימוק הזה בשם הלבוש**  
 שהוא משום "וחי בהם" הוא מרפסא איגרא